କଳିଙ୍ଗନଗର ଗୁଳିକାଣ୍ଡ

ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍. ରିପୋର୍ଟ

ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ନୂତନ ଆର୍ଥିକ ନୀତି ୯୦ ଦଶକରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ସେହି ଦିନଠୁଁ ବାରବାର ଗୋଟିଏ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ 'ଶିଳ୍ପିକରଣ' ଆବଶ୍ୟକ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରିକରଣ ପାଇଁ ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଲୋଚନା ସଭାରେ ପରଷା ଯାଉଥିବା ଯୁକ୍ତି ବି ସରଳ - ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲୋକ ମରୁଡ଼ି, ମଡ଼କ ଓ ବନ୍ୟାରେ ମରନ୍ତି; ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିଚୟ; କିନ୍ତୁ କିଏ ନ ଜାଣେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ସଂପଦରେ ଭରପୁର ? ଅତଏବ, ଖଣି ଖୋଲ, ମାଟିର ଗର୍ଭରୁ ଖଣିଜ ସଂପଦ ବାହାର କର; ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ । ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଏତେ ଧନ ନାହିଁ ଯେ ଖଣିଜ ସଂପଦକୁ ଉପଯୋଗ କରି ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା କରିବେ । କାରଣ ସରକାର ନିଜ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦରମା ଦେଉ ଦେଉ ଭଣ୍ଡାରଘର ଖାଲି । ଏଣୁ, ଖଣି ଲିଜ୍ ଯଦି ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ, ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ କରି ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କୁ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ରାତାରାତି ଓଡ଼ିଶାରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଉଭାନ ହୋଇଯିବ । ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟରେ ଭରିଯିବ । ଏ ପ୍ରକାର ସଂଗଠିତ ପ୍ରଚାର ସହ ଜଗତୀକରଣର ପ୍ରବଳ ହାଓ୍ୱା, ବେରୋଜଗାର ଗ୍ରସ୍ତ ମଧ୍ୟମବର୍ଗୀ ମଣିଷଟି ମନରେ ସ୍ୱପ୍ନର ପର ଲଗାଏ । ଶିଳ୍ପ ହେଲେ ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ଯୁବକଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ମିଳିବ, ଗରିବ ଅଣକୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ କାମ ମିଳିବ, ସମ୍ବଳ ଅଭାବରେ ହନ୍ତସନ୍ତ ସରକାରକୁ ରାଜସ୍ୱ ମିଳିବାର ରାସ୍ତା ଫିଟିବ । ଓଡ଼ିଶା ଘିଅ ମହୁରେ ଭାସିବ । କର୍ପୋରେଟ ଗଣମାଧ୍ୟମ, ସରକାର, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅନୁଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ଏନ୍‌ଜିଓ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରକୁ ଅହରହ ବିଞ୍ଚିଚାଲିଛନ୍ତି । ଆଖିପାଖକୁ ଅନେଇଲେ ଲାଗେ, ମନ୍ତ୍ରଟି କିଛି ମାତ୍ରାରେ କାଟୁକରିଛି ।

ଏହି ନବ୍ୟ-ଉଦାରବାଦୀ ଶିଳ୍ପିକରଣର ଆହ୍ୱାନ ମୂଳରେ ରହିଛି ଓଡ଼ିଶାର ବିଶାଳ ଖଣିଜ ସଂପଦ । ଭାରତରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ମୋଟ ବକ୍‌ସାଇଟର ୬୦%, କୋଇଲାର ୨୫%, କ୍ରୋମାଇଟର ୯୮%, ଲୁହାପଥର ୨୮%, ନିକେଲର ୯୨%, ଏବଂ ମାଙ୍ଗାନିଜର ୨୦% କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଛି । ଏତେ ବିଶାଳ ଖଣିଜ ସଂପଦର ଭଣ୍ଡାର ଲାଭଖୋର ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଟିରୁ ଲାଳ ଗଡ଼ିବା ଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ବି କେଁ ରହିଛି । ଖଣି ଖୋଳିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶିଳ୍ପସ୍ଥାପନା ଓ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିର୍ମାଣ ଲାଗି ମାଟି ଦରକାର । ଏବଂ ସେହି ମାଟିରେ ବାସ କରନ୍ତି ଅଧିକାଂଶ ଭାବେ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ; ଯଦିଓ ବଂଚିତ ଓ ଗରିବ ସେମାନେ ଭାରତର ବେଖାଦ ନାଗରିକ । ଜମି ଅକ୍ତିଆର କରିବା

ଲାଗି, ସେମାନଙ୍କୁ କଳେ, ବଳେ, ଛଳେ ତଡିବାକୁ ପଡିବ । ସମୟକ୍ରମେ, ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କର ଏହି 'ବିକାଶ ନୀତି'କୁ ସନ୍ଦେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି; ସେମାନେ ଭାବନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଉଛି । ସନ୍ଦେହରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ କ୍ରୋଧ, ଏବଂ କ୍ରୋଧରୁ ପ୍ରତିରୋଧ । ଯେତେବେଳେ ବି ପ୍ରତିରୋଧ ହୁଏ, ସରକାର ନିଜ ଲୋକଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ପଛାନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତିରୋଧ ଯେତେ ତ୍ରୀବ ହୁଏ, ଦମନ ସେତିକି ମାତ୍ରାରେ ବଢିଯାଏ । ୨୦୦୦ ଡିସେମ୍ବରରେ ମାଇକଞ୍ଚଠାରେ ପୁଲିସ ଗୁଳିରେ ୩ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାଣଗଲା । ସେ ସ୍ମୃତି ଜନମାନସରେ ଆଜି ବି ଜୀବନ୍ତ । ପୂର୍ବରୁ ୧୯୯୭ ମସିହାରେ ସିନ୍ଧିଗାଁରେ (ଗୋପାଳପୁର) ଟାଟାର ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରକୁ ପୁଲିସ ଗୁଳି ଚଳେଇଥିଲା । ଅତଏବ, ଚାଲୁରହିଥିବା ସଂଘର୍ଷର ଗୋଟିଏ ପାଖେ, ସରକାରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅଛନ୍ତି ଶିଳ୍ପିକରଣର ସପକ୍ଷବାଦୀ; ଅନ୍ୟ ପାଖେ ତାକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀ । କଳିଙ୍ଗନଗରର ଏହି ସଂଘର୍ଷର ଆଉ ଏକ କଡି ।

ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ କଳିଙ୍ଗନଗର ଘଟଣାକୁ ଦେଖାଯାଉ । ୨୦୦୬ ଜାନୁୟାରୀ ୨ ତାରିଖ ଦିନ, ସତେ ଯେମିତି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ନୂଆବର୍ଷ ଭେଟି, କଳିଙ୍ଗନଗରଠାରେ ପୁଲିସର ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣା ରାଜ୍ୟବାସୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସ ଗୁଳି ଚଳେଇ ୧୨ ଜଣଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛି ଓ ଅନେକ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଘଟଣାରେ ଜଣେ ପୁଲିସ ମଧ୍ୟ ନିହତ ହୋଇଛି ଓ କେତେକ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏପରି ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଘଟଣାର ନିନ୍ଦା ସବୁ ମହଲରୁ ହେଲା, ବିଶେଷ କରି ମାନବ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ଓ ବିରୋଧୀ ଦଳ ତରଫରୁ । ପିୟୁସିଏଲର ଭୁବନେଶ୍ୱର , କଟକ ଓ ଢେଙ୍କାନାଳ ଶାଖାର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଏକ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ଗଠନ କରାଗଲା ଘଟଣାକୁ ବୁଝିବାପାଇଁ । ଜାନୁୟାରୀ ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ଉକ୍ତ ଦଳ ଘଟଣାସ୍ଥଳ ସହ ଆଖପାଖ ଆଦିବାସୀ ସାହିର ଲୋକଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ପର ପର ୩ ଥର ଗସ୍ତକରି ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ମୃତବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗ, ପୁଲିସ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଥଇଥାନ କଲୋନୀର ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଭେଟି ଆଲୋଚନା କଲେ । ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଆହତମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କଟକ ବଡ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭେଟିଲେ ।

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି, ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲିଖିତ ଦଲିଲ, ଦସ୍ତାବିଜକୁ ସଂଯୋଗ କରି ତାହାରି ଆଧାରରେ ଦଳ ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ଅଞ୍ଚଳ : ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ

କଳିଙ୍ଗନଗର ଓଡିଶାର ଏକ ନୂଆ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ । ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଦାନଗଦି ଓ ସୁକିନ୍ଦା ବ୍ଲକର କେତେକ ମୌଜାକୁ ନେଇ ଏହା ଗଠିତ । ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହକୁମା ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୩୦-୪୦ କି.ମି. ଦୂର ଏବଂ ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ କି.ମି. । ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୨୦୦ (ଦୈତାରୀ-ପାରାଦୀପ) ଏହି ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଦେଇଯାଇଛି । ଯାଜପୁର -କେଉଁଝରର ଲୁହାପଥର କ୍ରୋମାଇଟ ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ସହ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରକୁ ଏହି ରାସ୍ତା ସଂଯୋଗ କରେ । ଖାଲଢ଼ିପ ଅସମାନ ଭୂଇଁ ସହ ଠାଏ ଠାଏ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପାହାଡ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳର ମାନଚିତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ୱ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ନାଳ ଓ ଝରଣା ବହିଯାଇଛି । ସେ ସବୁରୁ ଲୋକେ ମାଛ ଓ କଙ୍କଡା ଧରନ୍ତି । ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ପ୍ରାୟ ୫-୬ କି.ମି. ଦୂରରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବହୁଛି । ଖପୁରିଆ -କୁମ୍ଭୀର ଗଡିଆର ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଚାରଣଭୂମି ପ୍ରାୟ ୨୦୦୦ ଗୋପାଳକଙ୍କର ଭାତହାଣ୍ଡି । କିନ୍ତୁ କୃଷି ହିଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ବିଶେଷତଃ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର, ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା । ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ନାହିଁ, ଚାଷ ଲାଗି ବର୍ଷାପାଣି ହିଁ ସାହାରା । ଶାରଦ ଧାନ ଅମଳ ପରେ, କେତେକ ଗାଁରେ ଲୋକେ ମୁଗ, ବିରି, ମସୁରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଚାଷ କରନ୍ତି । ଏକରେ ଜମିରୁ ପ୍ରାୟ ୩ ।୪ କୁଇଣ୍ଟାଲ ଧାନ ଆଦାୟ ହୁଏ ।

କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା

କଳିଙ୍ଗନଗର ଅଧିନସ୍ଥ ଜନବସତିରେ ଆଖିଦୃଶିଆ ସଂଖ୍ୟକ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜାତି ଓ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜନଜାତିର ଲୋକ ବାସକରନ୍ତି । ସୁକିନ୍ଦା ବ୍ଲକର ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଶତକଡା ୩୬.୦୬ ଭାଗ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜନଜାତି ଓ ୧୧.୮୯ ଭାଗ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜାତି । ସେହିପରି ଦାନଗଦି ବ୍ଲକରେ ୨୮.୧୯ ଭାଗ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜନଜାତି ଓ ୨୨.୩୧ ଭାଗ ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜାତିର ଲୋକ ବାସକରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଳିଙ୍ଗନଗର ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହୀତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ହାର ବ୍ଲକ ହାରଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । (ଟେବୁଲ -୧)

ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ହୋ, ସାନ୍ତାଳୀ, ମୁଣ୍ଡା ଆଦି ଜନଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୮୦ ଭାଗ ହୋ । କଥିତ ଇତିହାସ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଜନଜାତି ଗୁଡିକ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗ ଓ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କେଉଁଝର, ମୟୁରଭଞ୍ଜ, ରାଞ୍ଚି, ସିଂହଭୂମ୍ ଆଦି ଜିଲ୍ଲାରୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ତତ୍‌କାଳୀନ ସୁକିନ୍ଦା ରାଜାଙ୍କ

ଆମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ ଏଠାରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ମେଡକ୍ସ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବରଣୀ ୧୮୯୭ରେ (MADOX SETTLEMENT REPORT 1897) ବି ଅଞ୍ଚଳର ବସତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଓଡିଶା ୧୯୩୬ ମସିହାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟର ମାନ୍ୟତା ପାଇଲା ।

ଟାଟା ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମଲେସ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ମୌଜା / ପଞ୍ଚାୟତର ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଝଲକ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଜଣାପଡେ ।

ଟେବୁଲ୍ -୧

ଗ୍ରାମ / ପଞ୍ଚାୟତର ନାମ	ଘର ସଂଖ୍ୟା	ଆଦିବାସୀ ଜନସଂଖ୍ୟା ହାର	ଦଳିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ହାର	ସାକ୍ଷରତା ହାର	କୃଷକ ହାର	କୃଷି ଶ୍ରମିକ ହାର
ଋଦିଆ	୩୩୧	୮୫.୯	.୨	୩୭.୬	୪୧.୦	୩୬.୨
ଗୋବରଘାଟୀ	୫୫୮	୮୮.୮	୨.୧	୫୩.୫	୧୬.୦	୩୭.୭
ଗାଡପୁର	୧୪୦	୯୭.୮	୦	୪୬.୭	୪୩.୦	୧୩.୫

ଉତ୍ସ : ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟ - ୨୦୦୧, ଭାରତ ସରକାର

ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶେଷ ଭୂବନ୍ଦୋବସ୍ତ ୧୯୨୮ ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ସରକାରୀ ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜମିର ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାର ବାବଦରେ ସଠିକ୍ ଚିତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ । ସେ ଅଞ୍ଚଳ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ମତେ-ଜନସଂଖ୍ୟାର ୬୦ରୁ ୭୦ ଭାଗ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରଋଷୀ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଯଦିଓ ଜମି ଦଖଲରେ ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଜମି ପଟା ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିନାହିଁ । ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ୧୫ରୁ ୬୦ ଏକର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜମି ଅଛି । ଭାଗଋଷ କରି ଚଳୁଥିବା ଜନସଂଖ୍ୟା ବି ବେଶ ଅଧିକ । ଏ ସବୁର ଜମି ମାଲିକମାନେ ଯାଜପୁର ଆଦି ସହରରେ ରୁହନ୍ତି ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ

ଭାରତରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂସ୍କାର ଓ ଉଦାରୀକରଣର ପର୍ବ ୯୦ ଦଶକରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସେହି ସମୟରେ ହିଁ କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ପରିକଳ୍ପନା କରାଗଲା । ନିକଟସ୍ଥ

ସୁକିନ୍ଦା ଓ କେଉଁଝରର ଅଞ୍ଚଳର ଲୁହା ଓ କ୍ରୋମାଇଟ ଖଣି, ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ସହ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରକୁ ସଂଯୋଗକାରୀ ଜାତୀୟ ରାଜପଥର ସୁବିଧା ତଥା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ପାଣି କଳିଙ୍ଗନଗରକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଭାବେ ବିକାଶ କରିବା ଲାଗି ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳରେ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ଲାଗି ଇଡ୍‌କୋ (Industrial Infrastructure Development corporation of Orissa-IDCO) କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କୁ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆକୃଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରିବ । ଇଡକୋ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୧୯୯୨-୯୪ରେ, ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କାମ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସମସ୍ତ ଅଧିଗୃହୀତ ଜମିର କେତେ ଭାଗ ମାତ୍ର ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି, ଅନ୍ୟ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ଲୋକେ ପୂର୍ବପରି ଚାଷ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ, ଯଦିଓ ସରକାର ବହୁଗୁଡ଼ିଏ କମ୍ପାନୀ ସହ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ, ଅଳ୍ପ କେତେକ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଆସିଲେ । ସମ୍ଭବତଃ, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ଇସ୍ପାତର ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ହେତୁ କମ୍ପାନୀମାନେ ଆଗ୍ରହପ୍ରକାଶ କଲେ ନାହିଁ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଦୂରହୋଇଛି, କମ୍ପାନୀମାନେ ଶିଳ୍ପସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଧାଁ ଦଉଡ ଲଗେଇଛନ୍ତି ।

କଳିଙ୍ଗନଗରରେ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଟାଟା ଅନ୍ୟତମ । ୧୫୪୦୦୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗରେ ବାର୍ଷିକ ୬ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଏକ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଟାଟା ଓଡିଶା ସରକାର ସହ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ସଦ୍ୟତମ ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ, ନିର୍ମାଣଧୀନ / ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ୧୨ଟି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକଳ୍ପ କଳିଙ୍ଗନଗରରେ ଅଛି । ସେଥିରୁ ୨ଟି - ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ ନିଗମ ଓ ମେସ୍କୋ - ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଜିନ୍ଦଲ ଓ ଭିସା ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଉତ୍ପାଦନ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଥିବା କମ୍ପାନୀମାନେ ହେଲେ- ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମ୍‌ଲେସ୍, ଉତ୍ତମ ଗାଲଭା, ମୈଥନ, ରୋହିତ, ଦୀନବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ । ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସର୍ବମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ ବାର୍ଷିକ ୧୨ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

କଳିଙ୍ଗନଗରରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପର ନାମ ଓ ଆବଣ୍ଟିତ ଜମିର ପରିମାଣ

ଟେବୁଲ୍ -୨

କାରଖାନା	ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମିର ପରିମାଣ	କାରଖାନା	ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମିର ପରିମାଣ
ମେସ୍କୋ	୫୩୦ ଏକର	ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ୍	୨୪୦୦ ଏକର
ଓରିଅନ	୧୫୦ ଏକର	ରୋହିତ	୫୦ ଏକର
ମୈଥନ ଇସ୍ପାତ	୧୦୦ ଏକର	ଭିସା	୩୯୦ ଏକର
ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ	୨୫୦୦ ଏକର	ଜିନ୍ଦଲ	୬୭୮ ଏକର
ଉତ୍ତମ ଗାଲ୍‌ଭା	୩୭୦ ଏକର	ଦିନବନ୍ଧୁ	୧୦୦ଏକର
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମ୍‌ଲେସ	୫୦୦ ଏକର	କେ.ଢେ ଇସ୍ପାତ	୫୦ ଏକର

ଉତ୍ସ : ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଫିସ୍, କଳିଙ୍ଗନଗର

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ

ନବେ ଦଶକର ଆରମ୍ଭରେ, କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଇଡ୍‌କୋ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାୟ ୧୩୦୦୦ ଏକର ଜମି ଅଧିଗୃହୀତ ହୋଇସାରିଛି । ସେଥିରୁ, ୬୯୦୦ ଏକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଜମି ଏବଂ ବାକିତକ 'ସରକାରୀ ଜମି' ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ବାସ୍ତବରେ କିନ୍ତୁ, ଏହି 'ସରକାରୀ ଜମି'ରେ ଲୋକେ ପିଢି ପିଢି ଧରି ଚାଷ କରୁଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ସେ ପାଇଁ ପଟ୍ଟା ମିଳିନାହିଁ । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ୧୯୨୮ ମସିହା ପରଠାରୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଉ ଭୂ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଓଡିଶା ଇଷ୍ଟେଟ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ୍ ୧୯୫୧ (Orissa Estate Abolition Act. 1951) ପାଶ୍‌ହେବା ପରେ ସୁକିନ୍ଦା ରାଜାଙ୍କର ଇଷ୍ଟେଟ ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ହାତକୁ ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ଲୋକଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ରୟତି ଅଧିକାର (Tenancy Rights) ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଏପରିକି, ଓଡିଶା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆଇନ, ୧୯୫୮(Orissa Survey Settlement Act, 1956) (୧୯୬୨ ରେ ନିୟମାବଳୀ ତିଆରି ହେଲା) ପାଶ ହେଲା ପରେ ବି ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭୂ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଗଲା ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଓଡିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସରକାରଙ୍କ ଅମଳରେ ଘୋଷିତ ଭୂ-ସଂସ୍କାର

ଓ ଭୂମିହୀନଙ୍କୁ ଜମି ଆଦି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଗୁଡ଼ିକ ପାଣିର ଗାର ହୋଇରହିଗଲା ।

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଏକର ପିଛା ଟ୧୫୦୦୦/- ରୁ ଟ୩୦୦୦୦/- ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଗଲା । ସମ୍ଭବତଃ, କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଦାବୀକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ପରେ 'ବଦାନ୍ୟତା ମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ' ସ୍ୱରୂପ ଏକର ପିଛା ଅନୁକମ୍ପା ରାଶି ଟ୨୫୦୦୦/- କରି ଦିଆଗଲା (ପ୍ରଥମେ ଟ୧୦୦୦୦/-ଏବଂ ପରେ ଟ୧୫୦୦୦/-) ।

ମୋର ଦେଢ ଏକର ପଟ୍ଟା ଜମି ଏବଂ ପ୍ରାୟ ୩ ଏକର ପଟ୍ଟା ନଥିବା ଜମି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୋତେ କିଛି ବି କ୍ଷତି ପୂରଣ ମିଳିନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଜମି ସର୍ଭେ ହେଉଥିଲା, ଅମୀନ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ପାଟିତୁଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲା । ଅମୀନ ମୋତେ ବାଗ୍ୟେର କୁକୁଡା ଦେବାକୁ କହୁଥିଲା । ମୁଁ ମନାକଲାରୁ ମୋ ନାଁ ସେ ରେକର୍ଡ କଲା ନାହିଁ । ଏଲୋ (Land Acquisition Officer) ପାଖକୁ କେତେଥର ଦଉଡିଛି । ହେଲେ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଜମି ଚାଷ କରୁଥିଲି, ହେଲେ ଏବେ ଟାଟା ମୋ ଜମି ନେଇ ଯିବ ।

--ଗାଲିଆ ମୁଣ୍ଡା,
କଳାମାଟିଆ ଗାଁ ବାସିନ୍ଦା

କେବଳ ପଟ୍ଟାଥିବା ଜମିମାଲିକମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଟଙ୍କା ପାଇଲେ । ପଟ୍ଟା ନଥିବା ଜମି ଦଖଲରେ ଥିବା ଏକ ବଡ ଗୋଷ୍ଠୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ । ଯେଉଁମାନେ ଭାଗଚାଷୀ ଭାବେ ଜମି ଚାଷ କରୁଥିଲେ, ସେମାନେ କିଛି ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଅଧିଗୃହୀତ ଜମିକୁ ଇଡ୍‌କୋ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଅଧିକ ଦାମରେ ବିକ୍ରି କରି ଚାଲିଛି । ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଇଡ୍‌କୋ ଟାଟା କମ୍ପାନୀକୁ ଏକର ପିଛା ୩.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିଛି ।

ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ ଖବର ଅନୁସାରେ, କଳିଙ୍ଗନଗର ଏକ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ ହେଲା ପରେ କେତେକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି, ବେ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସ୍ଥିତିର ଫାଇଦା ନେଇ ଜମି ହଡପ କରିଛନ୍ତି । ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ, ନିଜ ପ୍ରଭାବ ବଳରେ, ୧୬୦ ଏକର ଜମି ହଡପ କରିଛନ୍ତି । *(ଉତ୍ସ : ସମାଜ ୧୮.୧.୦୬)*

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍ ୧୮୯୪ (ସଂଶୋଧିତ ୧୯୮୪) ଅନୁସାରେ, ଜମି ମାଲିକଙ୍କର (ବିକ୍ରେତା) ଜମି ବିକିବାକୁ ନାଁ କହିବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ । କାରଣ ଜମି 'ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ' ରେ ଅଧିଗୃହୀତ ହେଉଛି । ଜମିମାଲିକ କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ବିଷୟରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର (ସେହି ସରକାର) ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇପାରିବେ । ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯୋଉ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବେ ତାହା ସେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଜଣେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ରେତାଙ୍କ ସହ ମୁକାବିଲା କରୁଛି, ସେତେବେଳେ ଦର ନ ପଟିଲେ, ଜମି ବିକିବାକୁ ନାଁ କହିବାର ଅଧିକାର ଅଛି । ବିଡମ୍ବନାର ବିଷୟ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ ବଳରେ, ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା 'ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ' ରେ ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି, ଅନେକ ସମୟରେ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୧୯୯୫ -୯୬ ମସିହାରେ ଗୋପାଳପୁର ଠାରେ, ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଓଡିଶା ସରକାର ୪୦୦୦ ଏକର ପାଖାପାଖି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏଯାବତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଯାହା ଜଣାପଡୁଛି ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଗୋପାଳପୁରରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନ ବସେଇବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ଏବେ ବି ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଦଖଲରେ ଅଛି ।

ବିସ୍ଥାପନ ଓ ଥଇଥାନ

ଓଡିଶାରେ ବିସ୍ଥାପନର ଏକ ଦୁଃଖଦ ଓ ଲମ୍ବା ଇତିହାସ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତଥାପି ବି ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କର ଏକ ଥଇଥାନ ଓ ପୁନର୍ବାସ ନୀତି ନାହିଁ । କେବଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ଭିତ୍ତିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରୀ କରାଯାଏ । କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସେହି ଭଳି କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରୀ କରାଯାଇଛି । ୧୯୯୨ରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆରମ୍ଭ ହେବାଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରୀ କରାଯାଇଛି (୨୦୦୫ ନଭେମ୍ବର ୧୮ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ସଦ୍ୟତମ) । ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ୩ଟି ବିଷୟକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି : (କ) ଜମିପାଇଁ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିପୂରଣ, (ଖ) ବାସସ୍ଥାନପାଇଁ ଜମି ଓ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସହାୟତା ଏବଂ (ଗ) ଜୀବିକା ହରେଇବା ଲାଗି କ୍ଷତିପୂରଣ । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାରେ ଯଦିଓ ସରକାର, ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ତଥା ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଜମି ଓ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସହାୟତା ରାଶି ନିଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ଦେବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇନାହିଁ । ବିସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବରୁ କିନ୍ତୁ ସରକାର / ରାଜନେତାମାନେ ଚାକିରୀ ଦେବାର ପ୍ରତିଶୃତି ବାର ବାର ଦେଇଛନ୍ତି । କୌଣସି ସମୟରେ ସରକାର ଜମି ବଦଳରେ ଜମି ଦେବା କଥା ଭାବି ନାହାଁନ୍ତି ।

ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କଳିଙ୍ଗନଗରରେ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ୮୧୪ ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ୫୦୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢିପାରେ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ୬୩୯ ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ମାତ୍ର ୧୮୨ ଜଣ ଚାକିରୀ ପାଇଛନ୍ତି । ଥଇଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଅନୁସାରେ ବାକି ୪୫୭ ଜଣକୁ କମ୍ପାନୀ ଚାକିରୀ ଦେଇ ପାରୁନଥିବାରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେବା କଥା । କିନ୍ତୁ କଳିଙ୍ଗନଗର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା ୫ । ୧୨ । ୦୫ ରିଖରେ ଜାରୀ

କରାଯାଇଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁସାରେ ଉକ୍ତ ୪୫୭ ପରିବାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସହାୟତା ପାଇନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ସ୍ମରଣଯୋଗ୍ୟ ଯେ ୧୯୯୭ ମସିହାରେଏହି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥିବା ଘରବାଡି ଓ ଚାକିରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଜାଣିହେବ ।

କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ସିଧା ସଳଖ ଚାକିରୀ ପାଇଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	୧୦ ଡିସିମିଲ ଘରଡିହ ପାଇଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ଘରବାଡି ବାବଦରେ ଜମି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ନେଇଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା
ନୀଳାଚଳ	୬୩୯	୧୮୨	୧୩୧	୫୦୮
ମେସ୍କୋ	୫୩	୪୭	୫୩	-
ଜିନ୍ଦଲ	୬୦	-	୫୧	୮
ଭିସା	୨୩	-	୩	୨୦
ରୋହିତ	୧୨	-	-	୧୨
ରାସ୍ତା	୨୮	-	-	୨୮

ଉତ୍ସ : ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଫିସ୍ କଳିଙ୍ଗନଗର

ଥଇଥାନ କଲୋନୀର ଚିତ୍ର

ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୨୦୦ର ମିରିଗଚରା ଛକ ଠାରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ କିଲୋମିଟର ଗଲେ ଗୋବରଘାଟୀ କଲୋନୀ । ମିରିଗଚରା ଛକଠାରେ ଏକ ବିରାଟ ଚକ ଚକିଆ ତୋରଣ ଲଗାଯାଇଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ଲେଖାହୋଇଛି- ସ୍ୱାଗତମ୍ ଗୋବରଘାଟୀ । ତୋରଣକୁ ଦେଖି ଏକ ସମୃଦ୍ଧ କଲୋନୀର ଭାବନା ମନକୁ ଆସେ, କିନ୍ତୁ କଲୋନୀର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । କଲୋନୀ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ୩ ।୪ ଟି ପକ୍କା ଘର ଛଡା ଆଉ ସବୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ମାଟି ଓ ନଡା ଛପର ଘର ଆଖିରେ ପଡିବ । ଏବେ କଲୋନୀରେ ୧୨୦ ଟି ପରିବାର ରହୁଛନ୍ତି । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ; ଖଣ୍ଡିଆପୁସି, ମାଧପୁର ଆଦି ଗାଁର ବାସିନ୍ଦା । ୧୯୯୭ ମସିହାରୁ କଲୋନୀରେ ରହୁଛନ୍ତି,

ଅନ୍ୟ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନେ କଲୋନୀରେ ନ ରହି ସ୍ୱ-ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଟ ୫୦୦୦୦/- କ୍ଷତିପୂରଣ ନେଇ ଅନ୍ୟତ୍ର ରହୁଛନ୍ତି । କଲୋନୀର ଆଖପାଖରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିବାର ଅସୁବିଧା ହେତୁ ପ୍ରାୟ ୭୦ ଭାଗ ଲୋକ କଲୋନୀରେ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲେ ନାହିଁ । ଯୋଉମାନେ ଜମି ବାବଦରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ, କଳିଙ୍ଗନଗର ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମିର ଦାମ ବଢିଯିବାରୁ କମ୍ ଦାମରେ ଜମି ମିଳିବାର ଆଶାରେ ଅନ୍ୟତ୍ର ପଳେଇଲେ । କଲୋନୀରେ ରହୁଥିବା ୧୨୦ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୨୫ ପରିବାରକୁ ନୀଳାଚଳରେ ଚାକିରୀ ମିଳିଛି । ବାକିମାନେ ପଥର କ୍ରସରରେ କାମ କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଦିନକୁ ହାରାହାରି ୪୦-୫୦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି । ସେତକ ପାଇଁ ବି ୧୪-୧୫ କି.ମି. ଦୂର ଯିବାକୁ ପଡେ । କାରଣ ଆଖପାଖରେ କାମଧନ୍ଦାର କିଛି ସୁବିଧା ନାହିଁ । ଏହି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଗୁଡିକ ଯଦିଓ ଦିନ ମଜୁରିଆ ଭାବେ କାମ କରି ପେଟ ପୋଷୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ କିନ୍ତୁ ବିପିଏଲ୍ ପରିବାର ବୋଲି ଗଣନା କରାଯାଇନାହିଁ ।

ପାଣିର ସୁବିଧା ପାଇଁ ୧୨୦ ପରିବାର ଲାଗି ୫ଟି ନଳକୂପ ଅଛି । ସେଥିରୁ ୨ଟା ଅକାମୀ । କଲୋନୀ ଭିତରେ ମୋରମ୍ ରାସ୍ତା ଯାଇଛି । ବର୍ଷାଦିନେ କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତାଟି ଧୋଇଯାଏ । ବିଜୁଳି ତାର କଲୋନୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ହେଲେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପଇସା ନାହିଁ ନିଜଘରେ ବିଜୁଳି ସଂଯୋଗ କରିବାକୁ । କଲୋନୀରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର କୌଣସି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ନାହିଁ । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର କଲୋନୀଠାରୁ ଅନ୍ୟୂନ ୧୫-୨୦ କି.ମି. ଦୂର । କଲୋନୀରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲ (୫ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଅଛି । ତାପର ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢିବାକୁ ହେଲେ ୫-୬ କି.ମି. ଦୂର ଯିବାକୁ ହୁଏ । ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଘରବାଡି ବାବଦ ଦିଆଯାଇଥିବା ୧୦ ଡେସିମିଲ ଜମିର ପଟ୍ଟା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ତା ବଦଳରେ ତହସିଲଦାର ସୁକିନ୍ଦାଙ୍କ ତରଫରୁ ଭୂ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ନିମିତ୍ତ ଅବଗତି ପତ୍ର (An Intimation slip for settlement of land) ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି, ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଥଇଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାରେ ଗୃହନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଟ୫୦,୦୦୦/- ଙ୍କା ସହାୟତା ରାଶି ଦେବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଛି । ଏହି ରାଶି ଦେବାପାଇଁ ଅନେକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରହିଛି । ଯଥା- ଘରଖାଲି କରି ସାମୟିକ ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳୀକୁ ଯିବାପରେ ଏବଂ ନୂଆଘର ତିଆରି କାମ ଆରମ୍ଭ କଲାପରେ ଯାଇ ସହାୟତା ରାଶି ମିଳିବ । ତାହା ପୁଣି ଏକାଥରକେ ନ ମିଳି, କିସ୍ତି ଅନୁସାରେ ମିଳିବ । ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏସବୁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବୋଝ ଉପରେ କୋରଡା ଭଳି ।

ସଂଘର୍ଷର ସୂତ୍ରପାତ

ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ, ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ପରିକଳ୍ପନାକୁ ଲୋକେ ସ୍ୱାଗତ କଲେ; ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଯେ ଏହା ଫଳରେ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ହେବ, ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ମିଳିବ, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ମାନ ଉନ୍ନତ ହେବ । ତେଣୁ ୧୯୯୨-୯୪ ରେ ଇଡ୍‌କୋ ଯେତେବେଳେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କଲା ଲୋକେ ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ଜମିର କ୍ଷତିପୂରଣ ନେଲେ । ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ମିଳିବାର ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ଦେଇଥିବା ବାଚନିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କଲେ । ଏବଂ ୧୯୯୭ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଦଫା ବିସ୍ଥାପନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ବବତ ଜମି ଚାଷ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

୧୯୯୭ରେ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ କିଛି ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା । ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଗୁଡିକୁ ତ୍ରିଜଙ୍ଗା ଓ ଗୋବରଘାଟୀ କଲୋନୀରେ ଥଇଥାନ କରିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଗଲା । ପ୍ରତି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ଘରବାଡି ପାଇଁ ୧୦ ଡିସିମିଲ ଜମି କଲୋନୀମାନଙ୍କରେ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଗଲା । ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଗୋବରଘାଟୀ କଲୋନୀ ଏବଂ ମେସ୍କୋ ଓ ଜିନ୍ଦଲ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କୁ ତ୍ରିଜଙ୍ଗା କଲୋନୀକୁ ଉଠେଇନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଗୋବରଘାଟୀ କଲୋନୀକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେବାକୁ ଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଗୁଡିକ, ବିସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବରୁ ଚାକିରୀର ନିର୍ଭର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦାବୀ କରିବା ହେତୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ନିର୍ଭର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନ ମିଳିବା ହେତୁ ଲୋକେ ଧାରଣାରେ ବସିଲେ । ଘର ନ ଛାଡିବାକୁ ଅଡି ବସିଲେ । ଘଟଣା କ୍ରମଶଃ ଅପ୍ରୀତିକର ଓ କ୍ରୁର ରୂପ ଧାରଣ କଲା, ଯେତେବେଳେ ବଳ ପୂର୍ବକ ପୁଲିସ ଲଗାଇ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଘରୁ ବାହାର କରାଗଲା । କୁହାଯାଏ, ୬୦ ଜଣକୁ ଆରେଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବୁଲଡୋଜର ଲଗାଇ ଘର ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସରେ ଧକ୍କା ଲାଗିଲା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ : (୨୦୦୪ ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା)

୧୯୯୭ ରୁ ୨୦୦୪ ମଧବର୍ତ୍ତୀ ସମୟର ଚିତ୍ର ଅସ୍ପଷ୍ଟ । ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତ ରାଜନୈତିକ ଦଳର ନେତାମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ବିଷୟରେ କାଁ ଭାଁ ଅଭିଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ, ସେ ସମୟ ବିଷୟରେ ଅଧିକ କିଛି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆପାତତଃ ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ ନୀରବତାର

ବାତାବରଣ ଥିଲା ବୋଲି ଜଣାଯାଏ । ସେ ସମୟ ବିଷୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେମାନେ କୁହନ୍ତି ଯେ ଏତେ ବଡ ବିପଦ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଜୀବିକା ଉପରକୁ ଆସୁଛି ବୋଲି ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିନଥିଲେ ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜନ ସମୁଦାୟଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି ୨୦୦୪ ମସିହାରେ 'ସୁକିନ୍ଦା ଉପତ୍ୟକା ଆଦିବାସୀ ହରିଜନ ଏକତା ପରିଷଦ' ନାମକ ଏକ ସଂଗଠନ ଗଠିତ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହା 'ବିସ୍ଥାପନ ବିରୋଧି ଜନ ମଂଚ, ସୁକିନ୍ଦା' ନାମରେ ନାମିତ ଏବଂ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ନାମ ହିଁ ରହିଛି । ୨୦୦୪ ଅକ୍ଟୋବରରେ, ସୁରକ୍ଷା ପରିଷଦ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲିଖିତ ଏକ ଖୋଲା ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ, ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଜନିତ ଅସୁବିଧା ଓ ଆଶଙ୍କା ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ସହ କେତେକ ଦାବି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ : ବିସ୍ଥାପିତ ହବାକୁ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ୫ ଦଫା ଦାବି ଓ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ସାରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ୬ ଦଫା ଦାବି । ମୁଖ୍ୟ ଦାବି ଗୁଡିକ ଥିଲା -

୧. ସୁକିନ୍ଦା ଉପତ୍ୟକାର ସମସ୍ତ ଆଦିବାସୀ ହରିଜନ ଲୋକଙ୍କ ଚାଷ ଜମିରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାତିଲ କରାଯାଉ ।

୨. ୧୯୮୦ ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ସୁକିନ୍ଦା ଉପତ୍ୟକାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ସବୁ ଜମି ଗୁଡିକର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଏବଂ ପଟା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉ ।

୩. ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ନିମନ୍ତେ ଅଧିକୃତ କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିନଥିବା ଜମିକୁ ପ୍ରକୃତ ଜମି ମାଲିକଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଉ ।

୪. ସରକାରଙ୍କ ଉଚ୍ଛେଦ ନୀତିରେ ଆଦିବାସୀ / ଦଳିତ ଗ୍ରାମ ଗୁଡିକୁ ହିଁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବାଛି ବାଛି ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଉ ।

୫. ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାର ମାନଙ୍କୁ ଘରଡିହ ବାବଦରେ ୧୦ ଡିସିମିଲ ପରିବର୍ତ୍ତେ ୧ ଏକର ଜମି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉ ।

୬. ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକଙ୍କ ଥଇଥାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପରିଷଦର ମତାମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉ ।

୭. ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ଅନ୍ୟୁନ ୫ ଏକର ଚାଷଜମି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ

ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମ ସଂସ୍ଥାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉ ଇତ୍ୟାଦି ।

୨୦୦୫ ମସିହାରେ ବିସ୍ଥାପନ ବିରୋଧି ଜନମଂଚ, ସୁକିନ୍ଦା କଂମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ନିମିତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ, ଯଥା: ଜମି ସର୍ଭେ, ଭୂମିପୂଜା, ଜମି ସମତଳ, ପାଚେରୀ ନିର୍ମାଣ ଇତ୍ୟାଦି । ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରତିବାଦ ସଭା ଓ ଧାରଣାମାନ ସଂଗଠିତ କଲେ । ଲୋକେ କୁହନ୍ତି ଯେ ୨୦୦୫ ଏପ୍ରିଲରେ ସରକାର ପରିବାର ସର୍ଭେ ପାଇଁ ନୋଟିସ୍ / ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରୀ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପଟ୍ଟାପାଇଁ ଦାବି ପୂରଣ ନ ହେବା ହେତୁ, ମଂଚ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଅସହଯୋଗ କଲେ । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ପରିବାର ସର୍ଭେ ୧୯୯୬ ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୪-୦୫ ବେଳକୁ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ବଢିଯାଇଛି ।

ଏସବୁ ମଧ୍ୟରେ, ୨୦୦୫ ମେ ୯ ତାରିଖର ଘଟଣା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ । ସରକାର ଓ ତାଙ୍କ ବାହୁଛାୟା ତଳେ ଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୁହୁଳୁଥିବା ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ଯେ ଚରମ ବିନ୍ଦୁରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ଏ ଘଟଣା ତାର ପରିଚାୟକ । ମେ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମ୍‌ଲେସ କମ୍ପାନୀର ଭୂମିପୂଜା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଖବରପାଇ ଲୋକ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଏକଜୁଟ ହେଲେ । କାମ ବନ୍ଦକରିବା ଓ ପ୍ରତିବାଦ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଲୋକେ ନିରସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଏବଂ ଉପସ୍ଥିତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ପ୍ରତିବାଦକୁ ଦେଖି କଳିଙ୍ଗନଗର ଏ.ଡି.ଏମ୍. (ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ) ଶ୍ରୀ ସନ୍ତାନଗୋପାଳନ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଆସିଲେ । ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମ୍‌ଲେସ୍ କମ୍ପାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ, ଯଦିଓ ସଂଖ୍ୟାରେ ବେଶୀ ନ ଥିଲେ । ଲୋକମାନେ ନିଜର ଦାବିକୁ ଏଡିଏମ୍‌ଙ୍କ ସାମନାରେ ଦୋହରେଇବା ସହ ଜାଗାରୁ ହଟିଲେ ନାହିଁ । ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ ଯେ ଏଡିଏମ୍ ଲାଠିଚାର୍ଜ ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଏବଂ ଅତିଉତ୍ସାହୀ ହୋଇ ନିଜେ ଧାରଣାରେ ବସିଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଧକ୍କା ମରାମରି କଲେ । ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ, ଏଡିଏମ୍‌ଙ୍କ ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ଉସ୍କାଣୀ ଛଡା ଅନ୍ୟ କିଛି ନ ଥିଲା । ଫଳତଃ ଗଣ୍ଡଗୋଳର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଲୋକେ ଟେକା ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ଏଡିଏମ୍‌ଙ୍କ ଗାଡି ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେ । ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ ଏଡିଏମ୍ ମାଡ ଖାଇଲେ ଏବଂ କଳିଙ୍ଗନଗର ଥାନା ଅଧିକାରୀ ଏଡିଏମ୍‌ଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ମାଡ ଖାଇଲେ; ଉଭୟ ଗୁରୁତର ଆହତ ହେଲେ । ଲୋକମାନଙ୍କର ରାଗକୁ ଦେଖି ପୁଲିସ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଲା ଏବଂ ସଂଧ୍ୟାରେ ଅଧିକ ପୁଲିସ ବଳ ସହ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗାଁ ଗାଁରେ ପଶି ଦମନ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଡରରେ ପୁରୁଷ ଲୋକ ଗାଁ ଛାଡି ପାଖ ଆଖ ଜଙ୍ଗଲ ପାହାଡରେ ଲୁଚିଲେ । ଫଳତଃ ପୁଲିସ ସମସ୍ତ ରାଗ ମହିଳା ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶୁଝେଇଲେ । ୨୫ ଜଣ ମହିଳା ଆରେଷ୍ଟ ହେଲେ । ପୁଲିସ ଆତଙ୍କର ଖବରପାଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗାଁରେ ଲୋକ ଗାଁ ଛାଡି ଚାଲିଗଲେ ଓ ଜଙ୍ଗଲରେ ଲୁଚିଲେ । ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ ଯେ ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦେଖାଶୁଣା ଅଭାବରୁ ୨ ଜଣ ଶିଶୁ ମରିଗଲେ । ପୁଲିସଠାରୁ ଭୀଷଣ ମାଡ ଖାଇଥିବା ଜଣେ ବୁଢା ଲୋକ ଚିକିତ୍ସା ଅଭାବରୁ ମରିଗଲେ ।

ମେ ୯ ଘଟଣା ପରେ, ପ୍ରଶାସନ ଓ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱାସ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁଟି ଯାଇଥିଲା । ଲୋକେ ଭାବିଲେ ଯେ ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ଧୋକା ଦେଇଛି; ପ୍ରଶାସନ ସେମାନଙ୍କର ଶତ୍ରୁ, କମ୍ପାନୀର ମିତ୍ର । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ନିରୀହ ଓ ଶାନ୍ତି ପ୍ରିୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିବାଦ ପ୍ରଶାସନକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ କରିଥିଲା । ସମ୍ଭବତଃ, ପ୍ରତିରୋଧକୁ ଖତମ କରିବାକୁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ।

୨୦୦୫ ଜୁଲାଇ ୨୭ରେ ଯାଜପୁର ରୋଡଠାରେ ଟାଟା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜନ ଶୁଣାଣି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୋଟିସ ଜାରୀ କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ ଜୁଲାଇ ୨୩ରେ (୪ଦିନ ପୂର୍ବରୁ) ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଓ ଏସ୍‌ପିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଭୂମି ପୂଜା ପାଇଁ ଆସିଲେ । ପ୍ରାୟ ୩୦୦୦ ଲୋକ ପ୍ରତିବାଦ ଶୋଭାଯାତ୍ରା କଲେ । ପ୍ରଶାସନ କେତେତ କର୍ମୀ ଓ ନେତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କଲା ।

ପୁଣି, ୨୦୦୫ ଅକ୍ଟୋବର ୭ ରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ପୁଲିସ ଓ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସହାୟତାରେ ଭୂମିପୂଜା ପାଇଁ ଆସିଲେ । ଲୋକେ ପ୍ରତିବାଦ କଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ଜଣେ କନେଷ୍ଟବଲକୁ ପିଟିବାର ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ । ପୁଲିସ ଅନୁସାରେ ଲୋକେ କନେଷ୍ଟବଲଙ୍କର ବଂଧୁକ ଛଡେଇ ନେଇଗଲେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨୫ରେ, ଜନମଞ୍ଚର ଅନ୍ୟତମ ନେତା ଶ୍ରୀ ରବିନ୍ଦ୍ର ଜାରିକାଙ୍କୁ ଯାଜପୁର ପୁଲିସ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଗିରଫ କଲା । ଆଦିବାସୀ ସଂଗଠନମାନଙ୍କର ଏକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିଥିଲେ । ପୁଲିସ ଶ୍ରୀ ଜାରିକାଙ୍କୁ ଯୋଉ ଢଙ୍ଗରେ ଗିରଫ କଲା ତାହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଜାରିକାଙ୍କ ମାମଲାରେ ପୁଲିସର ଯଥେଚ୍ଛାଚାର ଓ ପୁଲିସ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ସମସ୍ତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦବେଇ ଦେବାର

ସରକାରୀ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ. ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନବ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨୭ ରେ ରବିନ୍ଦ୍ର ଜାରିକାଙ୍କ ଗିରଫକୁ ବିରୋଧ କରି ଲୋକେ କଳିଙ୍ଗନଗର ଥାନା ଘେରାଉ କଲେ । ଏହାପରେ ବିସ୍ଥାପନ ବିରୋଧି ଜନମଞ୍ଚର ଅନ୍ୟନେତା ମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ଚେଷ୍ଟା ଚଳେଇଛି । ନଭେମ୍ବର ୧୭ରେ ଲୋକେ ପୁଣି ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସିମ୍‌ଲେସର ନିର୍ମାଣ କାମ ବନ୍ଦ କଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଜାନୁୟାରୀ ୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇନଥିଲା । ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଗକୁ ବଢି ଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ମନୋବଳ ଉଚ୍ଚ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଏମିତି ଏକ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଘଟଣା ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା, ସେମାନେ ଦେଖିପାରି ନ ଥିଲେ ।

ଗୁଳିକାଣ୍ଡ : ୨ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୦୬

ଜାନୁୟାରୀ ୨ ତାରିଖ ଦିନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାନରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଭୂମି ସମତଳ କାମ ଆରମ୍ଭ କଲେ । କଲେକ୍ଟର, ଏସ୍.ପି ସମେତ ଜିଲ୍ଲାର ପଦସ୍ଥ ଅଧିକାରୀମାନେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏକଜୁଟ୍ ହେଲେ, ମହିଳା ଓ ପିଲା ସମେତ ପ୍ରାୟ ୩୦୦-୪୦୦ ଲୋକ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକଙ୍କ ହାତରେ ଧନୁ, ତୀର ଟାଙ୍ଗିଆ ଆଦି ପାରମ୍ପରିକ ଅସ୍ତ୍ର ଥିଲା (ସାଧାରଣତଃ ଆଦିବାସୀମାନେ ତାହା ଧରିଥାନ୍ତି) । ଲୋକମାନେ ଚମ୍ପାକୋଇଲା ଗାଁ କଡରେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲେ । ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ, ପୁଲିସ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବ୍ୟାପକ ଥିଲା । ଜମି ଖଣ୍ଡେ ସମତଳ କରିବା ଲାଗି ଏସ୍.ପି ୧୦ ପ୍ଲାଟୁନ୍ (ପ୍ରାୟ ୩୦୦) ପୁଲିସ ମଗେଇଥିଲେ । ନିଜର ଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଲଢ଼େଇ ପାଇଁ ପୁଲିସ ବାହିନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସିଥିଲେ । ଅଣ ସରକାରୀ ପୁଲିସ ସୂତ୍ର ଅନୁସାରେ ଟାଟା ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାନର ତିନି ଦିଗରେ ତିନି ତିନି ପ୍ଲାଟୁନ ପୁଲିସ ମୁତୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଲମ୍ବା ଦଉଡି ସାହାଯ୍ୟରେ ଘେରଉ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଉଡି ଘେରର ଧାରେ ଧାରେ ୯ ପ୍ଲାଟୁନ ପୁଲିସ ମୁତୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ୧ ପ୍ଲାଟୁନ ପୋଲିସ ଉପସ୍ଥିତ ଉଚ୍ଚ ପଦସ୍ଥ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ମହଜୁଦ୍ ଥିଲେ ।

ସେଦିନର ଘଟଣା ବାବଦରେ ଅନେକ ବୟାନ ଅଛି । ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସବୁଠୁଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବୟାନଟି ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛୁ । ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ଜମି ସମତଳ କାମ ବନ୍ଦ

କରିବା ପାଇଁ ଦଉଡି ଘେର ପାର ହୋଇ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ପୁଲିସ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଫଳତଃ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଉଭୟ ପାଖରୁ ଠେଲା ପେଲା ଲାଗିଲା । ପୁଲିସ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଡରେଇବା ପାଇଁ 'ଷ୍ଟନ୍' ସେଲ (Stun Shell) ବ୍ୟବହାର କଲେ (ଷ୍ଟନ୍ ସେଲ ଫୁଟିଲେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ) । ପୁଲିସ ଲ୍ୟାଣ୍ଡମାଇନ ବା ବୋମା ବ୍ୟବହାର କରିଥିବାର କେତେକ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି, ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଷ୍ଟନ୍ ସେଲ ସହ, ଲୁହବୁହା ବାଷ୍ପ , ରବର ବୁଲେଟ ଆଦି ପୁଲିସ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା । ପୁଲିସ ଏ ସବୁ ଏତେ ଜଲଦି ଜଲଦି ବ୍ୟବହାର କରିଗଲା ସତେ ଯେମିତି ଔପଚାରିକତା ସାରିବାର ଅଛି । (ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କ ମତରେ, ସେମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯାହାର ସୁଯୋଗ ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ) । ପରିଣାମତଃ, ଏକ ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିଲା; ଲୋକ ଭୟ ଓ ରାଗରେ ଏଣେ ତେଣେ ଦୌଡିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । କେତେକ ପୁଲିସ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କୁ ଗୋଡାଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ତଳେ ପଡିଗଲେ (ଆବଡା ଖାବଡା ଜମି ହେତୁ)। ପୁଲିସର ଏ ଅବସ୍ଥା ଲୋକଙ୍କୁ ଫେରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କଲା । (ସବଳ ପ୍ରଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ବଳର ପ୍ରତିରୋଧକୁ ଯିଏ ବି କେହି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛି, ଏ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତେଜନାର ଗତିଶୀଳତା ଓ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱକୁ ବୁଝିପାରିବ) । ପୁଲିସ ନିଜର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ପଡିଯିବାର ଦେଖି, ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଆଳରେ ଗୁଳି ଚଳେଇବା ଆରମ୍ଭ କଲା । କିନ୍ତୁ, ଯାହା ଜଣାପଡୁଛି ପୁଲିସ ଗୁଳିକଲା କେବଳ ଲୋକଙ୍କୁ ମାରିବା ପାଇଁ । କେତେକ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ ପୁଲିସ ଗୁଳିରେ ସେଇଠି ଟଳି ପଡିଲେ । ଏ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତେଜନା ସମୟରେ, ଗୋପବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି ନାମକ ଏକ ନିରସ୍ତ୍ର ହାବିଲଦାର ପଳଉଥିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ହାତରେ ପଡିଗଲେ । ବିଶୃଙ୍ଖଳ ଜନତା ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ ନେଲେ । ଏହାପରେ ପୁଲିସ ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ ଗୁଳି ଚଳେଇଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ଉପରିସ୍ଥ ଅଧିକାରୀ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ସହକର୍ମୀର ମୃତ୍ୟୁକୁ ବାହାନା କରି, ପୁଲିସ ପ୍ରତିଶୋଧ ପରାୟଣ ଓ ରକ୍ତ ପିପାସୁ ହୋଇଗଲା । ଡରରେ ବୁଦ୍ଧି ହରା ହୋଇ ଲୋକେ ଦୌଡିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ବିନା ବାଧାରେ, ପୁଲିସ ଲୋକଙ୍କୁ ପଛପଟରୁ ଗୁଳି କରିଚାଲିଲା । ମହିଳା ଓ ପିଲା ବି ବାଦ ପଡିଲେ ନାହିଁ । ମୃତ ଓ ଆହତ ଶରୀର ଭୂଇଁରେ ଖେଳେଇ ହୋଇ ପଡିଲା । କେତେକ ନିହତ ଓ ଆହତମାନଙ୍କୁ ଲୋକେ ଗାଁକୁ ବୋହିନେଲେ । ଆହତମାନଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କଲେ । ଆଉ କେତେ ଆହତ ଓ ନିହତଙ୍କୁ ପୁଲିସ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଇଗଲା । ଶେଷ ଗଣତିର (ଯାହା ଧିରେ ଧିରେ ଯାହା ଜଣାପଡିଲା) ସମୀକରଣ ଥିଲା ସ୍ତବ୍ଧ କଲାଭଳି -

ଜଣେ ପୁଲିସ ମୃତ ଓ ଘରିଜଣ ଆହତ : ୧୨ ଜଣ ଆଦିବାସୀ ମୃତ ଓ ୩୭ ଜଣ ଆହତ ।

ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ. ଦଳ ପୁଲିସ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କଟକ ବଡ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭେଟିଥିଲେ । ଆହତ ପୁଲିସମାନେ ହେଲେ ଆର.ଆର.ନରପାଣି , ଶ୍ରୀ ବି.ଏସ୍. ଗେରଙ୍ଗ, ଶ୍ରୀ ଆସବାହାଦୂର ଗମ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଏଚ.ବି.ନେଓ୍ୱାର । ପୁଲିସମାନଙ୍କ ଶରୀରରେ ଲାଠି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ ଥିଲା । ତୀର ଦ୍ୱାରା ଆହତ ଥିବାର ଚିହ୍ନ ନଥିଲା ।

ଗୁଳିକାଣ୍ଡର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାବଳୀ

ଲୋକେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଯାଇଥିବା ୪ଟିମୃତ ଦେହକୁ ଧରି ଜନମଞ୍ଚର ନେତୃତ୍ୱରେ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୨୦୦ର ମଧୁବନ ଛକ ଠାରେ ଧାରଣାରେ ବସି ରହିଲେ । ମର୍ମାନ୍ତିକ ଆଘାତ ଓ ଦୁଃଖ କ୍ରମଶଃ ଭୟଙ୍କର କ୍ରୋଧରେ ପରିଣତ ହେଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅପଯୋଜନାକୁ ପଣ୍ଡ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଅବରୋଧ କଲେ (ରିର୍ପୋଟ ଲେଖା ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ ଜାରୀ ରହିଛି) । ଏଥି ସହ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ୭ ଦଫା ଦାବି ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ । ଅନ୍ୟ ମୃତଦେହଗୁଡିକ ପରିବାର ବର୍ଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବା ପରେ ଜାନୁୟାରୀ ୪ ତାରିଖରେ ଆମ୍ବ ଗଡିଆଠାରେ ଗଣଦାହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା (ଗଣଦାହ ସ୍ଥଳୀ ଏବେ ବୀରଭୂମି ନାଁରେ ପରିଚିତ) । ପୁଲିସ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିବା ମୃତଦେହ ମଧ୍ୟରୁ ୫ଟିର ପାପୁଲି କଟାଯାଇଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ନିଆଁରେ ଘିଅ ଢାଳିଲା ପରି ଲୋକଙ୍କର କ୍ରୋଧ ଆହୁରି ବଢିଲା ।

ଜନମଞ୍ଚର ସାତଦଫା ଦାବି :

୧. କୌଣସି ଜଣେ ଲୋକ ଶିଳ୍ପ ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ବାହାନାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବେ ନାହିଁ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ବରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରକୁ ପାଞ୍ଚ ଏକର କରି ଚାଷ ଜମି ଦିଆଯାଉ ।

୨. ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘଡେଇ ତଥା ଶିଳ୍ପମନ୍ତ୍ରୀ, ଖଣିମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଆଦିବାସୀ ହରିଜନ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଉ ଏବଂ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘଡେଇଙ୍କ ଉପରେ ୧୨ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ଅପରାଧରେ

ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଉ ।

୩. ଡିଜିପି ଓ ଗୃହ ସଚିବଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଉ ଏବଂ ଯାଜପୁର ଏସ୍.ପି., କଲେକ୍ଟର ଓ କଳିଙ୍ଗନଗର ଏ.ଡି.ଏମ୍‌ଙ୍କୁ ଚାକିରୀରୁ ନିଲମ୍ବିତ କରି ୩୦୨ ଦଫାରେ ଗିରଫ କରାଯାଉ ।

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରିବାରକୁ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦିଆଯାଉ ।

୫. ବହୁଜାତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଓ ଏକଚାଟିଆ ଶିଳ୍ପ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନଙ୍କୁ ଓଡିଶା ମାଟିରୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଉ ।

୬. ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ, ଜମି, ଜଳ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଶିଳ୍ପ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ବିକାଶର ଅଧିକାର ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉ ।

୭. ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଓ ଜେଲରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ନେତା ଓ କର୍ମୀଙ୍କୁ ନିଃସର୍ତ୍ତ ଖଲାସ ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିବା ସଂଗଠନ - ବିସ୍ଥାପନ ବିରୋଧି ଜନମଞ୍ଚ - ତଥା ମୃତକଙ୍କ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କୋଣରୁ ସଂହତି, ସମର୍ଥନ, ସମବେଦନା ଅଜାଡି ହୋଇପଡିଲା । ଜନଚକ୍ଷୁରେ ମୃତକମାନେ ଶହୀଦ ଆସନ ପାଇଲେ । ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣା ଦେଶ ବିଦେଶରେ ରଟିଗଲା । ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ପରେ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ଅନୁଗ୍ରହ ରାଶି ଜନମଞ୍ଚ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କଲେ । ସବୁଠୁଁ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କେହି ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭେଟି ଯାଇନାହାନ୍ତି । ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣାକୁ ନେଇ ପୁଲିସ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଛି କିନ୍ତୁ , ପୁଲିସ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ହୋଇନାହିଁ ।

କଳିଙ୍ଗନଗର ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣାର ପରେ ପରେ ବିସ୍ଥାପନ ସମସ୍ୟା ଓ ଥଇଥାନ ଦାବୀ ନେଇ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜନସାଧାରଣ ଓଡିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଛନ୍ତି ।

ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍.ର ମତାମତ

୧. ୧୯୨୮ ପରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ଭୂ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଏକ ତ୍ରୁଟିବୋଲି ସରକାର ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ୧୯୫୧ରେ ଇଷ୍ଟେଟ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ୍ ପାଶ ହେବା ସମୟରେ, ଲୋକମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ରୟତି ଅଧିକାର ନ ଦେଇ ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ଜମି ଜୀବିକାର ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରରୁ ବଂଚିତ କରିଛନ୍ତି । ଫଳତଃ, ଶିଳ୍ପିକରଣ ହେତୁ ଯେତେବେଳେ ବିସ୍ଥାପନ ଦେଖାଦେଇଛି କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାର ଅଧିକାରରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବଂଚିତ କରାଯାଇଛି (କ୍ଷତିପୂରଣ କେତେ ଅନ୍ୟାୟୋଚିତ ତାହା ଭିନ୍ନ ବିଷୟ) । ଅର୍ଥାତ୍, ସମାଜର ଏକ ବଂଚିତ ସମୁଦାୟକୁ ନିଜ ଜମି ଉପରେ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଅଧିକାର ଦେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାର ଜାଣିଶୁଣି ଅବହେଳା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ସରକାର ହିଁ ଦାୟୀ । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍.ର ଅନୁଭବ ଯେ ସମୟୋଚିତ ଭୂ-ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ଏପରି ଗୁରୁତର ଦୁଃଖଦ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏଡେଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

୨. ଏକ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀର ସାମାନ୍ୟ ଜମି ସମତଳ କାମ ପାଇଁ ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ପୁଲିସ ମୂତୟନ କେବଳ ଅନାବଶ୍ୟକ ନୁହଁ, ବରଂ ସରକାରଙ୍କର ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଥିବା ଗଭୀର ବିଦ୍ୱେଷର ପରିଚାୟକ । ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଓ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସନ୍ତୋଷ ବଢୁଥିଲା ଓ ସଂଗଠିତ ରୂପ ନେଉଥିଲା, ସରକାର ଲୋକମାନଙ୍କର ଦାବି ପ୍ରତି ନଜର ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ପୁଲିସ ମୂତୟନ କରି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ଗୁରୁତର କରିଦେଲେ । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍. ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ଘରୋଇ ସେନା ଭଳି ବ୍ୟବହାର କଲା ଏବଂ ଏହି ବ୍ୟବହାର ଉତ୍ତେଜନା ଉଦ୍ରେକକାରୀ ଥିଲା ।

୩. ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଶଙ୍କାକୁ ଦୂରିଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କର ନିକଟରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଥିଲା । ସରକାର ଆପୋଷ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନକରି, ଲୋକଙ୍କର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଦାବିକୁ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳାର ପ୍ରଶ୍ନ ଭାବେ ଦେଖିଲେ । ବିବାଦର ଆରମ୍ଭରୁ, ନିଜର ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବିକାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ନିରୀହ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସରକାର ବିକାଶ ବିରୋଧି ତଥା ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ଭାବିଲେ । ବିକାଶର ପରିଭାଷାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥିବା କୌଣସି ତୃଣମୂଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କ ବିଦ୍ୱେଷ ଓ ଯଥେଚ୍ଛାଚାରର ସାମାଜିକ ଉତ୍ତେଜନାର ମୂଳ କାରଣ ବୋଲି ପି.ୟୁସି.ଏଲ୍. ବିଶ୍ୱାସ କରେ ।

୪. ଜାନୁୟାରୀ ୨ ତାରିଖର ଘଟଣାଟିକୁ ଯୋଉଭଳି ପରିଚାଳନା କରାଗଲା ସେଥିରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଲାଗି ସରକାର ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଏକ ବାହାନା ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କଲେ । ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କର ସାମୁହିକ ଇଚ୍ଛା ବଳରେ, କମ୍ପାନୀ / ସରକାରଙ୍କର କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆଗରୁ ଭଣ୍ଡୁର କରି ଦେବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନୋବଳକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ଲାଗି ପ୍ରଶାସନ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଦଣ୍ଡଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା, ଯେମିତିକି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦୀ ସ୍ୱର ଚାପିହୋଇଯାଏ । ମହିଳା ଓ ପିଲା ଯେ ପୁଲିସ ଗୁଳିରୁ ବାଦ ପଡିନାହାଁନ୍ତି ତଥା ଲୋକ ଦୌଡି ପଳେଇଯାଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଛରୁ ଗୁଳିକରାଯାଇଛି, ସେଥିରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ମିଳେ ଯେ ପାନେ ଚଖେଇବା ଥିଲା ପୁଲିସର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

୫. ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଲୋକେ କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ । ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଯେ ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ । କ୍ରମଶଃ ଆଶା ନିରାଶାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିଜର ତଥା ଆଗାମୀ ପିଢ଼ିର ଭବିଷ୍ୟତର ଅସୁରକ୍ଷା ବହୁଗୁଣରେ ବଢିଛି । ଏକ ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ଓ ଆଇନ ପାଳନକାରୀ ଜନ ସମୁଦାୟକୁ ପ୍ରତାରିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ କହିବା ଯେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା ଆଜି ତିକ୍ତ ପାଲଟିଯାଇଛନ୍ତି । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା, ଏବଂ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ଯଥାର୍ଥ ଓ ନ୍ୟାୟୋଚିତ । ସରକାରଙ୍କର ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତିକ୍ତତା ବିଷୟରେ ତାହା କୁହାଯାଇ ନପାରେ ।

୬. ଆଦିବାସୀମାନେ ଏହି ଯାଗାରେ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ବର୍ଷହେଲା ରହି ଆସୁଛନ୍ତି । ଏବେ ଶାସକ ଦଳର କେତେକ ନେତା ତଥା ଅନ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେମାନେ ବାହାର ଲୋକ ବୋଲି ଅପପ୍ରଚାର ଚଳେଇଛନ୍ତି । (ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ମରିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଲୋକସଭା ସଦସ୍ୟ 'ଝାଡଖଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡା' ବୋଲି କହିଛନ୍ତି) ଏହା କଟା ଘା'ରେ ଚୂନ ଦେବା ଭଳି । ସରକାରଙ୍କର ଅସମତୁଲ ବିକାଶର ବଳି, ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀ ସମୁଦାୟ, ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଫାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଲାଗି ଏହା ଏକ ଜଘନ୍ୟ ପ୍ରୟାସ । ସରକାର ଏ ପ୍ରକାର ଅପପ୍ରଚାର ଲାଗି ସିଧାସଳଖ ଦାୟୀ ବୋଲି ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍ ର ମତ । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରେ ଯେ ଏ ପ୍ରକାର ଅପପ୍ରଚାରର ଶିକାର ନ ହୁଅନ୍ତୁ, ଯାହାର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାସ୍ତବ ସମସ୍ୟାଠାରୁ ଧ୍ୟାନ ଏଡେଇ ଦେବା । ରାଜ୍ୟବାସୀ ଏ କଥା ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯେ ଟାଟା, ବିରଳା, ଜିନ୍ଦଲ, ବେଦାନ୍ତ ଏବଂ ପୋସ୍କୋ ଭଳି ସଂସ୍ଥା

- ଯେଉଁ ମାନେ କେବଳ ଲାଭ କରିବା ଆଶାରେ ରାଜ୍ୟକୁ ଆସିଛନ୍ତି- ସେମାନେ ରାଜ୍ୟର 'ଭିତର ଲୋକ' ହୋଇ ପାରିଲେ; ଅଥଚ ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀ ଲୋକ ଏ ମାଟିରେ ଶତାଧିକ ବର୍ଷଧରି ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ମାଟିକୁ ହଳ କରିହିଁ ଜୀବନ ଧାରଣ କରନ୍ତି ସେମାନେ 'ବାହାର ଲୋକ' ହୋଇଗଲେ ? ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ଯିଏ ରାଜ୍ୟର ଭାଷା କହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ କେମିତି ରାଜ୍ୟର 'ଭିତର ଲୋକ' ହୋଇଗଲେ ?

୭. ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱାର୍ଥଲାଗି ସରକାର କରିଥିବା ଅପରାଧରୁ ଧ୍ୟାନ ହଟେଇବାଲାଗି 'ପ୍ରଥମେ କିଏ ଆକ୍ରମଣ କଲା' ପ୍ରଶ୍ନଟି ଆଉ ଏକ ଚାଲାକି । ଗୋଟିଏ ପଟେ, ମହିଳା, ପିଲା, ସମେତ ଏକ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଜନଗହଳି (ଯେଉଁମାନଙ୍କ ହାତରେ ପୁଲିସ ଭଳି ଗୋଳା ବଂଧୁକ ନଥିଲା), ଅନ୍ୟ ପଟେ ୧୦ ପ୍ଲାଟୁନ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ପୁଲିସ । ଏ ପ୍ରକାର ସ୍ଥିତିରେ ଲୋକେ ଯେ ପ୍ରଥମେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ସାହସ କରିବେ, ବିଶ୍ୱାସ କରିବା କଷ୍ଟକର । ଆଦିବାସୀ ମାନେ ଧନୁତୀର ଧରିଥିବା କଥାଟିକୁ ଯେମିତି ବଡ କରିକୁହାଯାଉଛି, ବାସ୍ତବ ପ୍ରମାଣ ଆଗରେ ତାହା ଫୁସ୍ ହୋଇଯାଏ । କାରଣ ଜଣେ ବି ପୁଲିସ ତୀର ଦ୍ୱାରା ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଯଦି ବି ଧରିନିଆଯାଏ, ଲୋକେ ପ୍ରଥମେ ଆକ୍ରମଣ କଲେ, ତେବେ କଣ ପୁଲିସକୁ ଲାଇସେନ୍ସ ମିଳିଗଲା ଲୋକଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ, ମନଇଛା ଗୁଳି ଚଳେଇବାକୁ ? ପୁଲିସର ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ପ୍ରଥମେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିବାର ଆରୋପ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ପୁଲିସ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗୁଳି ଚଳେଇଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍. ବିଶ୍ୱାସକରେ, ଘଟଣା ପରେ ଯୋଡାଯୋଡି କରି ଏପରି କାହାଣୀ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ।

୮. ପାପୁଲି କାଟିବା ଘଟଣାଟି ଯେତିକି ଦୁଃଖଦ ସେତିକି ଗମ୍ଭୀର । ଏହା ସରକାର ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଓ ଏଥିପାଇଁ ୩ ଜଣ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଚାକିରୀରୁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇଛି । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୃଣାଭାବର କଣ ଇଏ ଏକ ପ୍ରତିଫଳନ ? ମୃତ ଶରୀରକୁ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ କରିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଜାତୀୟ ମାନବ ଅଧିକାର ଆୟୋଗ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁ ବୋଲି ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍ ଦାବି କରେ ।

୯. ଚିରାଚରିତ ଢଙ୍ଗରେ ସରକାର ଘଟଣାର ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଲିସର ମାତ୍ରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ, ବା ଗୁଳିକାଣ୍ଡପରେ ଜନରୋଷକୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚ ଆଦେଶ ଏକ ସରକାରୀ ତାମସା ବୋଲି ତଥ୍ୟାଭିଜ୍ଞ ମହଲରେ କୁହାଯାଉଛି । ବହୁ

ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚର ରିର୍ପୋଟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନାହିଁ । ଦୋଷୀ ସରକାରୀ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ତ ଦୂରର କଥା, ସରକାର ଯେ ଏ ବିଷୟରେ ଖାମଖିଆଲି ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ । ପିୟୁସିଏଲ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ଏପରି ଭାବେ ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚ କରେଇବାର ଶେଷ ପରିଣାମ ଓଲଟା ହିଁ ହେବ । ତା ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ତୁଟି ଯିବ । ଜନରୋଷକୁ ପ୍ରଶମିତ କରିବାକୁ ବି ଏହା ସମର୍ଥ ହେବ ନାହିଁ । ପିୟୁସିଏଲ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଖାମ ଖିଆଲି ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚ ଆଦେଶ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୂତେଇବା ଲାଗି ସରକାରଙ୍କ ଏକ ଛଳ ।

୧୦. କଳିଙ୍ଗନଗର ବା ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ନକ୍ସଲ୍ ବା ଏନଜିଓ ମାନଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସରକାର ତଥା ଗଣମାଧ୍ୟମର କେତେକ ଗୋଷ୍ଠୀଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଛି । ପିୟୁସିଏଲ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ମୂଳ ସମସ୍ୟା ଠାରୁ ଲୋକମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ହଟେଇବା ଲାଗି ଏହା ଏକ ଛଳ । ପିୟୁସିଏଲ୍ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ନକ୍ସଲ୍, ଏନଜିଓ ବା ଯେ କୌଣସି ଆଦର୍ଶରେ ବିଶ୍ୱାସୀ ସଂସ୍ଥା / ସଂଗଠନ / ଗୋଷ୍ଠୀ / ବ୍ୟକ୍ତିର ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ରହିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବେ ତାହା ଲୋକମାନେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ।

୧୧. ଓଡିଶାର ଖଣିଜ ସଂପଦକୁ ବ୍ୟବହାର କରି, ସରକାର ଓଡିଶାକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ । ଗୋଟିଏ ପଟେ, ରାଜ୍ୟର ଅନୁନ୍ନତ ଅବସ୍ଥା, ବ୍ୟାପକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବେକାରୀ ଲାଗି ଶିଳ୍ପିକରଣକୁ ମହୌଷଧି ବୋଲି ଦେଖାଯାଉଛି । ଅନ୍ୟ ପଟେ, ଶିଳ୍ପିକରଣ ହେତୁ ବହୁତ ସଂଖ୍ୟକ ଜନ ସମୁଦାୟ, ବିଶେଷ କରି, ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅବହେଳିତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଜୀବନ ଜୀବିକା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି । ପରିବେଶରେ ଅପୂରଣୀୟ କ୍ଷତିହେଉଛି । ସରକାର ଲୋକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସକୁ ନନେଇ, ସେମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ଓ ବୁଝାମଣାର ରାସ୍ତା ବାହାର ନକରି, ବଳପୂର୍ବକ ଶିଳ୍ପିକରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏବେ ସରକାର ବାରିପଦା ଠାରେ ମୃତୟନ ଥିବା ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀର ୫ମ ବାଟାଲିୟନ୍‌କୁ କଳିଙ୍ଗନଗର ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାଲାଗି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ *(ସମ୍ବାଦ - ୧୯.୨.୬)* । ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ. ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ଶିଳ୍ପିକରଣ ନାଁରେ ଯାହା ଚାଲିଛି ସେ ବିଷୟରେ କେବଳ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜନସାଧାରଣ ନୁହେଁ, ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କର ଜାଣିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି - ଶିଳ୍ପିକରଣ ହେତୁ କାହାର କି ପ୍ରକାର ବିକାଶ ହେଉଛି, କିଏ କେତେ ଲାଭ ପାଉଛି ଏବଂ କିଏ କେତେ କ୍ଷତି ସହୁଛି ।

୧୨. ଗଭୀର ଉଦ୍‌ବେଗର ବିଷୟ ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଓ ବିସ୍ଥାପନ ସମସ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ ବଢିଚାଲିଥିବା ବେଳେ, ସରକାର ପରେ ସରକାର ଥଇଥାନ ଓ ପୁନର୍ବାସ ନୀତିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନଜର ଅନ୍ଦାଜ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ବିସ୍ଥାପନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦ ଓ ପ୍ରତିରୋଧକୁ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳାର ବିଷୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରି ତା ଉପରେ ଭୟଙ୍କର ଦମନ କରାଯାଉଛି । କଳିଙ୍ଗନଗର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥଇଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାକୁ ସବୁଦିଗରୁ ଗୁରୁତର ଭାବେ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରାଯାଇଛି । ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀର ସ୍ଥିତି ସରକାରୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନିମ୍ନମାନର । ପୁନର୍ବାସ ମାମଲାରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସକୁ ନିଆଯାଇନାହିଁ । ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପାଇଁ ଲୋକେ ଦାବି କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ପୁନର୍ବାସ ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟିରେ କୌଣସି ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ...

ନୂଆ ଆର୍ଥିକ ନୀତି ପ୍ରଚଳନ ହେବାପରଠାରୁ ରାଜ୍ୟରେ ଖଣି-ଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଓଡିଶା ସରକାର ଦେଶୀୟ ଓ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟଗ୍ରତାର ସହିତ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - ଓଡିଶାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା । ଅପର ପକ୍ଷରେ, ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ବିଶେଷ କରି ଅବହେଳିତ ଆଦିବାସୀ / ଦଳିତ ବର୍ଗ, ନିଜର ଭିଟାମାଟି ଓ ଜୀବିକା ହରେଇବା ଆଶଙ୍କାରେ ଏଭଳି ପ୍ରକଳ୍ପ ମାନଙ୍କୁ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ, ସରକାର ଏ ସମସ୍ୟାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱଦେଇ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନର ପନ୍ଥା ବାହାର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଏହାକୁ ଏକ ଆଇନ-ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଷୟ ଭାବେ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଲାଠି ଓ ବୁଲେଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଚଳେଇଛନ୍ତି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଜନ ଅସନ୍ତୋଷର ପ୍ରକୃତ କାରଣକୁ ଏଡେଇଯାଇ ଏହା ପଛରେ 'ନକ୍‌ସାଲ, ଚରମପନ୍ଥୀ, ବାହାର ଲୋକ' ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ହାତ ଥିବା କହି ପୁଲିସ ଦମନକୁ ଉଚିତ୍ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍. ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଦାବୀ କରେ କି ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଳ୍ପାୟନ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ସଂପର୍କିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡିକର ଉଚିତ୍ ସମାଧାନ ନ ହୋଇଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଉ ଏବଂ 'ବିକାଶ' ପ୍ରଶ୍ନ ପରେ ବ୍ୟାପକ ବିତର୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରଯାଉ ।

ପି.ୟୁ.ସି.ଏଲ୍ ସମସ୍ତ ନାଗରିକ ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସଂଗଠନ ଏବଂ ସଚେତନ ନାଗରିକ ମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରୁଛି ଯେ ସେମାନେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ଓ ବିତର୍କ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାନ୍ତୁ, ଯେପରିକି ବିକାଶ ନାଁରେ କଳିଙ୍ଗନଗର ଘଟଣାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ନହୁଏ ।

ଓଡିଶାରେ ବିସ୍ଥାପନ (୧୯୫୧ ରୁ ୧୯୯୫)

ପ୍ରକଳ୍ପ	ବିସ୍ଥାପିତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ଥଇଥାନ ହୋଇଥିବା	ଶତକଡା ହାର	ଥଇଥାନ ହୋଇ ନଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ଶତକଡା ହାର
ଜଳସେଚନ	୩,୨୫,୦୦୦	୯୦୦୦୦	୨୭.୯	୨,୩୫,୦୦୦	୭୨.୩୧
କାରଖାନା	୭୧,୭୯୪	୨୭,୩୦୦	୩୮.୦୩	୪୪,୪୯୪	୬୧.୯୭
ଖଣି	୧,୦୦,୦୦୦	୬୦,୦୦୦	୬୦.୦୦	୪୦,୦୦୦	୪୦.୦୦
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୫୦,୦୦୦	୧୫,୫୪୦	୩୧.୦୮	୩୪,୪୬୦	୬୮.୯୨
ସର୍ବମୋଟ	୫,୪୬,୭୯୪	୧,୯୨,୮୪୦	୩୫.୨୭	୩,୫୩,୯୫୪	୬୪.୭୩

ଉତ୍ସ : ଓଡିଶାରେ ବିକାଶ ଜନିତ ବିସ୍ଥାପନ ଓ ଥଇଥାନ ୧୯୫୧ରୁ ୧୯୯୫, ୱାଲଟର ଫର୍ଣାଡିଜ୍ ଓ ମହମ୍ମଦ ଆସିଫ୍ ।

ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ

କ୍ର.ନଂ	ନାମ	ଗ୍ରାମ	ବୟସ	ପୁ / ସ୍ତ୍ରୀ
୧.	ଲାଣ୍ଡୁ ଜାରିକା	ବାମିଆଗୋଠ	୨୯	ପୁ
୨.	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଜାମୁଡା	ବାମିଆ ଗୋଠ	୩୫	ପୁ
୩.	ଜୁଙ୍ଗା ଜାରିକା	ବାମିଆ ଗୋଠ	୨୫	ପୁ
୪	ଗୋବିନ୍ଦ ଲାପୁରୀ	ବାମିଆ ଗୋଠ	୧୪	ପୁ
୫.	ରାମ ଗାଗ୍ରାଇ	ଗାଡପୁର	୩୫	ପୁ
୬.	ବନ୍ଦା ବାହ୍ରା	ଗାଡପୁର	୩୫	ସ୍ତ୍ରୀ
୭.	ମୁକ୍ତା ବାଙ୍କିରା	ଗଣ୍ଡିଆ	୪୦	ପୁ
୮.	ରଙ୍ଗଲାଲ ମୁଣ୍ଡେଇ	ବାଲିଗୋଠ	୪୦	ପୁ
୯.	ଆତ୍ତି ଜାମୁଡା	ଗଣ୍ଡିଆ	୩୨	ପୁ
୧୦	ଦେଓଗୀ ତିରିଆ	ଚମ୍ପାକୋଇଲା	୩୫	ସ୍ତ୍ରୀ
୧୧	ସୁଦାମ ବାର୍ଲା	କେଲହୁଡି	୨୫	ପୁ
୧୨.	ଭଗବାନ ସଏ	ଗୋବର ଘାଟୀ	୨୫.	ପୁ

Published by : Secretary, People's Union for Civil Liberties (P.U.C.L) Bhubaneswar (on behalf of P.U.C.L. Bhubaneswar, Cuttack & Dhenkanal Units)

Contact Address :
Pramodini Pradhan
2/C, 3rd Floor, Puspanjali Apartments
Vivekananda Marg,
Bhubaneswar-2
Tel Ph: 2430589

National Office :
81, Sahayoga Apartments
Mayurvihar-1
Delhi-110091
Tel Ph: 11-22750014

Printed at :
Media Syndicate
Plot No: 24, Unit-III,
Kharavela Nagar
Bhubaneswar

ସହଯୋଗ ମୂଲ୍ୟ -୫ ଟଙ୍କା